

Udgaar Tirsdag og Fredag
i Allinge-Sandvig.
Gudhjem. Østerlars. Haste
Olsker, Rutsker, Rø og Klemens.

Ansvarshavende Udgever:
Otto Gornitzka. - Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri

Nr. 156 Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm, efterf. Gange 8 Ø. Forretningsann. 8 - Fredag den 26. September Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret senest 2 Dage før Bladet udgaar. 1930

September.

—0—

Gyngende Vinløvsranke
med Blade af lysgrøn Silke,
slyngende op ad Muren
de mange forviklede Stilke:
Føler Du Druerne tynde
fuldmoden, blaarøde, blanke,
siden Du gulner Dit Blad
— vindrubærende Ranke —
i Høst — i Høst . . .

Hvor er Duften, I mange
blomsterprængede Bede?
Svandt den med Sommerens gyldne,
solskinsdirrende Hede? —
Farveprunkende Asters
— flojelsrøde og gule —
skal Eders fyldte Blomster
Naturens Fattigdom skjule
i Høst — i Høst . . .

Himlen tindrer saa kølig,
saa renblaa, klar sig fortøner.
Græsset er fugtigt mosgrønt,
men brunrøde Trærnes Kroner;
og ind blandt visnende Blade
høstkold Vinden sig lister;
et for et sejler Blade
ned, som Grenene mister
i Høst — i Høst . . .

Saa er da Sommeren svunden,
saadan som Drømme kan svinde
om noget, man atter gad drømme,
som helt er gangen al Minde.
— Nu alle svulmende Lyster
i Vinterkvarter maa trænges.
Saa man der tæres paa Haabet
og atter kun fremad længes —
i Høst — i Høst . . .

Sophus Michaelis.

„Medicinmænd“.

Ved Valborg Brændstrup.

—0—

Vilde Folkeslag har, som bekendt, deres egne Helbredelsesmetoder, som ofte kan være probate. Zulukafferen kurerer f. Eks. en daarlig Mave ved følgende mærkelige Kur: Han fylder en stor Calabas med Vand, helst en trefire Liter, og svælger langsomt Vandet. Tænder saa sin Tobakspibe, ryger en Stund og sluger herunder Røgen, hvorefter Vaud og Røg faar Lov at arbejde sammen nede i den daarlige Mave. Ti Minutter elter gylper Kafferen hele Redeligheden op — og Maven er i Orden!

Jeg fortalte dette lille Træk i et Foredrag, hvorunder bl. a. en Læge var tilstede, og da denne Læge bagefter blev spurgt, hvad han mente om en saadan Kur, gav han til Svar, at den lød ikke saa usandsynlig. Men, føiede han til, han turde dog ikke anvende den i sin Praksis!

Paa lignende Maade kurerer Kafferen ofte dybe Saar ved at fylde dem med knust Tobak eller andre Plantedele, hvorved Saarene i Løbet af kort Tid trækker sig sammen. De paagældende pines slemt under Kuren, men hellere tager de Pinen, end de gaar til en hvid Læge, som de ingen Tiltro har til.

Overlegne hvide Hjemme-Men-

nesker narrer sig selv, hvis De vil smile den Slags „Historier“ bort og mene, at Resultaterne nok i det mindste er stærkt overdrevne. Thi Europæerne dernede i det mørke Afrika tyer sommetider selv til lignende Hjælpemidler; det kan „man“ finde naturligt, naar man i mange Aar er henvist til at leve iblandt Naturfolk.

En dansk Landmaaler i Zululand fortalte mig saaledes, at han i lang Tid havde haft et stygt Udslet

ret alvorlig og vel en Overvejelse værd. Det hed sig straks, at „Københavnernes“ vilde drukne Spørgsmaalet i det kære Grin, men mon de i Grunden vilde, saadan ærligt talt? Som før sagt søger de fleste Mennesker i en snæver Vending Raad, hvor Raad er at faa, og finder man selv Raadet fornuftigt bruger man det. Man havde maaske i de fleste Tilfælde „selv tænkt sig“ det samme Raad, men det er jo altid beroligende at høre en

var Fru Larson en samvittighedsfuld og betydelig Personlighed. Nu er hun død, men hendes Datter, der har taget Lægeeksamen, har fortsat Virksomheden. Man tager næppe fejl ved at bruge Udtrykket, at hun har arvet Moderens lykkelige Instinkt, thi Ingen vil tro, at Datteren kaster Vrag paa de gode Raad, hendes Moder gav, og af hvilke mange sikkert har Gyldighed den Dag i Dag.

Javel, vil Nogle indvende, den gamle Kone i Lund var et Undtagelsesmenneske. Maaske, men hun vil altid blive taget til Indtægt for dem, som mener, at Gaven til at helbrede syge Mennesker ikke behøver at forenes med en Embedseksamen. Og forøvrigt har da Fru Larson værdige Sidestykker ogsaa i andre Lande. Vi tænker her slet ikke paa de Mennesker, som tror at kunne helbrede ved Haandspaalægning og Bøn.

Ikke mindst i Danmark staar Lægekunsten og Lægevidenskaben paa et meget højt Stade, hvad vi gentagne Gange har haft Lejlighed til at dvæle ved her i Bladet. Vore Læger kan næppe føle nogen større Interesse for Debatten om „de Kloge“ i Folket, de har i mere end een Forstand Raad til at afse Vorter og uskyldige Gebrækkeligheder til de „kloge“ Mænd og Koner, hvad enten disse nu bor paa den jydsk Hede eller i et fint Kvarter i den store By. Om nogen „Konkurrence“ kan der fornuftigvis ikke blive Tale. Oplyste Mennesker maa selv skønne over, om deres Tilfælde er af den Art, at det kræver Lægens Hjælp. Er der langt til Lægehjælp, er det rart at have et godt Raad ved Haanden, og en saadan Hjælp kan vi da forøvrigt finde i de Bøger, som er skrevne af Læger just til det samme Brug.

I Tvivlstilfælde staar man sig ved at søge Lægen.

Det er en ukendt Sag, at der imod almindelige Forkølelssygdomme er ligesaa mange gode Raad, som der er Dage i Aaret. Og meget ofte vil vi se, at Lægen netop ordinerer saadan en Kur, som vi ikke behøver at købe Ingredienser til paa Apoteket. En varm „Toddy“ har alle Dage været anset for et Universalmiddel, — men i Kraft af det gamle Ord at med Ondt skal man Ondt fordrive?

Et andet gammelt Ord siger, at der vokser en Blomst eller Urt som Lægemedel for hver Sygdom, saa viseligt skulde Naturen have indrettet det. Meget af det, vi maa betale med Apotekerpriser, er jo ogsaa tilberedt af Markens vilde Urter; kun kedeligt, at disse Urter bliver saa dyre paa Apotekerens Morter. Naar jeg derfor kender en Urt, som jeg præsis ved er god for min daarlige Mave, plukker jeg den og tilbereder af den selv min „Mikstur“. At jeg deri ligner

Zuluerne, anfægter mig ikke det mindste. Desuden er vi mange paa Bjerget, som priser den Urt!

Under alle Livets Forhold og mest under Sygdom bruger et Menneske sin sunde Fornuft og handler efter Konduite. Det er bedst at være rustet, og dette er bl. a. ved Hjælp af et velassorteret Medicinskab, som ogsaa bør rumme de nødvendige Forbindstoffer. Vi behøver derfor ikke at renoncere paa Lægen. Men hurtig Hjælp er dobbelt Hjælp, og en Læge er aldrig gladere, end naar han kommer til en Syg eller Tilskadekommen og da ser, at Patientens Paarørende har været i Stand til at yde en god Førstehjælp. Et lille Kursus i „den første Hjælp“ burde alle Mennesker tage, om ikke andet saa ved Selvstudium i en Bog. Paa det Punkt burde vi alle være „kloge“. Der bliver, desværre kun nok at gøre endda for vore Læger, som jo næsten alle klager over ikke at kunne faa Døgnet til at staa til, fordi der sendes Bud efter dem i Tide og Utide.

Lev fornuftigt, saa bliver Lægeregningen kort og Livet langt. Og naar det gamle Maskineri tilsidst ikke vil fungere længere, ja, saa findes der jo ikke noget paa Apoteket, som hjælper, selv om vi til Tid gerne betalte den tidobbelte Pris — nogle af os. Nej, saa maa vi afsted.

For nylig drømte Menneskeheden om en Foryngelsesproces paa vore gamle Dage, men den Foryngelse maa vi vist vente med, til vi gaar ind i en anden og forhaabentlig bedre Verden, hvor der ikke bliver Brug for Medicinmænd, ej heller „kloge“ Koner.

En Hekseproces 1930.

—0—

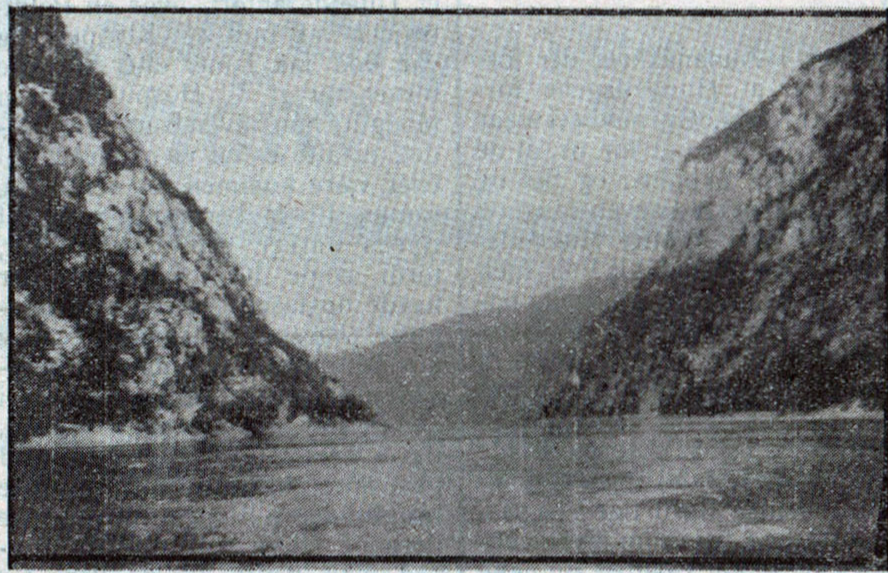
Ved Retten i Boulogne behandles i denne Tid en højst ejendommeligt Sag. En gammel Enke fra Byen Ritte udenfor Boulogne har sammen med sin Datter indstævnet saa godt som hele Rittes Befolkning for usande Beskyldninger, Æreskrænkelser og allehaande Forfølgelser. Gennem flere Aar har de været forfulgte og forulempet paa det groveste og har nu ikke set anden Udvej end at stævne samtlige Plageaander. Enken, Fru Wallard hedder hun, er hadet overalt i Ritte, hvis Befolkning gør hende al den Fortræd, der tænkes kan.

Og Anledningen? Jo, Enken Wallard er — en Heks.

Hun er en Heks, der tryller Sygdom over Dyr og Ulykker over Byen, siger Beboerne, og selvfølgelig skal hun behandles som den Afgudens Tjenerinde, hun er. Naar man nu hører hvorfor disse Beskyldninger er rejste mod hende kan man ikke andet end have ondt af hende. En Dyrslæge, der vist nærmest er en Kvaksalver, har dækket over egne Mangler ved at stemple Madame Wallard som Heks.

Dyrslægen var bleven tilkaldt af den rigeste Bonde i Ritte, hvis bedste Malkeko var blevet syg. Dyrslægen undersøgte Dyret, men kunde ikke sige, hvad det fejlede, langt mindre kurere det.

Med Kajak gennem Europa.

Karzan-Passet i Banaterbjergene.

Læs Tirsdagsbladet og følg med i Artiklerne.

paa sin Underarm, som hans egen Læge ikke kunde helbrede. En Dag saa hans sorte boys Udslettet og sagde; „Det skal jeg hjælpe Dig for, Herre!“ Og han bragte ham en grøn, kogt Vælling af Urter, som han skulde smøre Armen med i otte Dage. Derefter fulgte en ny Smørekur i otte Dage med en brun Vælling, ogsaa tilberedt af vilde Urter — og Udslettet forsvandt. Bedre endnu: Det kom aldrig mere igen!

Det vil i ethvert Samfund, ogsaa under køligere Breddegrader, blandt Lægfolk være nogle Mennesker, som er „klogere“ paa Sygdomme end andre Mennesker, Og da der endnu ikke er nogen Pligt til at søge Læge, hvor det da drejer sig om saadanne Skader, der ikke kan genere andre end Indehaveren, saa er det forstaaeligt, at gode Husraad og kloge Folks Raad kan være i Kurs. „Kan Du ikke give mig et godt Raad for denne eller hin Daarlighed?“ er et af Dagens mest almindelige Spørgsmaal.

Nærværende Linier fremkommer som en Følge af den Opsigt, det vakte, da en fremstaaende Rigsdagsmand paa Ting gjorde sig til Talsmand for den Mening, at „kloge Mænd“ og „kloge Koner“ burde have Tilladelse til at kurere paa Mennesker og Dyr, naar deres Bistand blev søgt — der burde da ikke lægges dem Hindringer i Vejen, endsiat de skulde straffes for deres Hjælpsomhed.

Denne Sag er jo tilsyneladende

Anden have samme Mening.

Som Regel vil saadanne Raad vise sig at være virkningsløse og uskadelige, i Realiteten altsaa unyttige. Men de har hjulpet til „at stive af“, og andet end en Afstivning behøver mange af de Mennesker ikke, som søger Raad for Dit og Dat i vor pylrevorne Tid. I Valhal gik man ikke til Lægen, naar man fik et Laarben kylet i Hovedet. Naa, andet og mere end en „Afstivning“ giver Lægen jo undertiden heller ikke, naar han skriver noget op. Saadan vil Folk nu een Gang have det!

Imidlertid er det en Kendsgerning, at ved Siden af de paradiske Tilfælde af „Klogskab“ paa den menneskelige Dumheds Bekostning har der levet og lever der endnu iblandt os virkelig „kloge“ Mænd og Kvinder, som gør megen Gavn. Lad os blot nævne eet Navn i Nutiden, den over hele Norden kendte „kloge Kone i Lund“, Fru Larson, hvis Duelighed og Indsigt i Sygdomme og i Behandlingen deraf var saa stor, at Autoriteterne maatte anerkende denne ustuderede Kvinde og give hende Tilladelse til at udøve sin Virksomhed, der blev til saa stor Velsignelse for mange Mennesker, ogsaa paa denne Side af Sundet. Selv paa højeste Sted nød Fru Larson Tillid, hvad man kunde se af det i hendes Modtagelsesværelse hængende Billede af den svenske Konge, signeret af denne personlig.

Foruden at være en klog Kone

ter af Hansen, Pugggaard, til Landmand Evald Kroier, Rø.

Tak!

Tak til alle, der glædede os paa vor Sølvbryllupsdag! Tak for de vajende Flag paa Genboers Tag, for Gaver, Kort og Telegrammer, der vidner om trofast Venskab gennem Aarene.

Særlig Glæde vakte nedenstaaende lille Brev, som vi tillader os at offentliggøre, da det bringer en Hilsen til „Nordbornholm's Læsere fra en af de unge, der paa Poesiens Vinger — sammen med Digterne Chr. Stub Jørgensen og Jørgen Vibe — gjorde deres første famlende Flyveforsøg i Nordbornholms Spalter.

København d. 23. Sept. 1930.
Hr. Redaktør Gornitzka og Frue!

Maa jeg være blandt de mange, der paa Deres Højtidsdag sender Dem de bedste Lykønskninger. — Jeg bevarer endnn en kær Erindring om den Venlighed, De viste mig, og den Forstaaelse, hvormed De modtog os forskellige Unge og trykkede vore første, spæde Vers. „Nordbornholms Ugeblad“ var i nogle Aar et helt literært Blad, hvor mange af de Skribenter, der senere blev til noget, sled deres første Penne.

Jeg gemmer endnu mine Vers fra Deres Blad. Udklippene er gulnede, Versene er daarlige, jeg erkender det; men Perioden vil altid have Værdi for mig. De gav mig dengang en stor Opmuntring, det var barnligt af mig, nuvel, man kan trænge til et Puf engang imellem.

Jeg hilser og takker Dem.
Deres ærbødige
CAI M. WOEL.

Hr. Woel er nu Indehaver af den kendte Forlags-Boghandel for unge Kunstnere i København.

Endnu engang Tak paa egne og Hustrus Vegne.
OTTO GORNITZKA.

Jagten aflyses

paa Undertegnede's Jorder i Olsker. Alfred Bager, Hans Chr. Hansen, Peter Hansen, Pedersen Faaregaard Enkefru Johanne Andersen, Gelius Mikkelsen, Harald Olsen, Ludvig Larsen, Karl Jensen, Peter Kure, Anton Kure samt Hans Hansens og Enkefru Marie Lunds Jorder i Klemensker.

Den jagtberettigede.

Flink Formiddagspige

til indvendig Gerning søges straks eller 1. November

E. Kofoed, Lundegaard, Allinge.

En ung Orne

staar til Afbenyttelse

Ll. Dammegaard, Klemensker.

Brugt Barnevogn

billig til Salg

Tlf. All. 8 u Johs. Thorsen, Tein.

Køb Deres Vinterkartofler hos

Karl Chr. Andersen,
Dammen pr. Allinge.

Magnum-Bonum, Bourbank og Up to date. Leveres overalt.

En gul Hanhund

med hvide Aftegn er bortkommen i Søndags. Mulige Oplysninger til
Larsen, Pilevang pr. Hasle.

Gæs til Salg.

Pihl, Kraklund, Rutsker.

Olsker

Kommuneskat

for 1ste Halvaar 1930—31 bedes indbetalt i denne Maaned; derefter beregnes Rente.

Sogneraadet.

En flink Pige

søges 1. Oktober eller senere

Brogaard pr. Allinge.

Klemensker Slagterforretning

anbefaler alt i prima Kødvarer til billigste Dagspriser.
Kun 1ste Klasses Varer. Telefon Klemens n 51 y
K. A. Grønbech.

Allinge-Sandvig Haandv.- og Industriforening.

Indmeldelse af Elever til Teknisk Skole finder Sted Torsdag 2. Okt.
Bestyrelsen.

Skal De paa Jagt?

Husk da, at vi har stort Lager af Jagtgeværer, Salonrifler Ladte Patroner, Patronhylstre, Krudt, Hagl og iøvrigt alle Jagtrekvisitter, som vi sælger til allerbilligste Priser.

Produkten.

Ekstrafine nye bornholmske Kogeværter er paa Lager. Ærterne koger godt ud og smager ganske udmærket.
Produkten.

Børne-Regnfrakker.

Sorte blanke Regnfrakker med Stofkrave til Piger og Drengene er paa Lager i nedenstaaende Størrelser og i to gode Kvaliteter.

	Længde	80	85	90	95	100 cm
Prima Kval.	Kr.	14,75	15,50	16,00	16,85	17,50
Extra prima		20,35	21,00	21,75	22,50	23,25

MAGASIN DU NORD ved Victor Planck Allinge.

Gode Brædder til smaa Priser.

Efter Statusopgørelsen har vi flere Smaapartier af pløjede og høvlede Brædder, som sælges særlig billigt.

Vi har gode, kantskaarne Udskudsbrædder — som stadig sælges til den lave Pris.

Nordlandets Handelshus.

Læg Mærke til,

at vi stadig betaler den store Overpris for rene, nylagte Hønsæg, og at vi sælger alle Slags Butiksvarer af 1ste Kvalitet til meget smaa Priser.

Nordlandets Handelshus.

Tørt bornholmsk Korn, alle Slags,

købes og tages i Bytte ved Køb af Foderblanding, Foderkager, Hvede klid, Kunstgødning og alle andre Varer.

Vær saa god at rette Forespørgsel til

Nordlandets Handelshus.

18 pCt. Superfosfat og 40 pCt. Kalig.

ekspederes fra Lager til de nye, lavere Priser.

Den jyske, tørre Gødningskalk er nedsat 2 Kr. pr. 1000 Kilo, og vi kan ekspedere strax fra Lager.

Nordlandets Handelshus.

Kofoed & Mortensens Byggeforsretning

Ligtøj og Ligsenge. Ligkistelager. Ordning af Begravelser.

Telefoner 77 og 79.

Vil De have Fart i Omsætningen?

Hvad hjælper det at Lageret er fuld af Varer, naar Butikken mangler Kunder. Den store Omsætning til en lille Avance giver den store Kundekreds, naar der averteres i

„NORDBORNHOLM“.

Gummistøvler.

Herre-, røde U. S. Kr. 16,85.
do. sorte do. — 15,85.
Goodrich, Dunlop og Julius Kopp
Træskomager Larsen

Kraftig Russerhest

ca. 8 Kv. 3 Tom. staar billig til Salg eller Bytte med en større.
Slagter Jørgensen. Tlf. Allinge 66
Slagteheste købes til bedste Priser.

Til Salg i Sandvig

Ca. 2300 □ Alen Byggegrund beliggende ved Turisthotellet — samt Gedeløkke med Frugttræer beplantet og lunt beliggende, derfor særlig egnet til Hønseri — er straks til Salg for solid Køber paa gode Betingelser.
Fr. Bidstrup.

Mejeriet „Kajbjerggaard“

aabent fra 8—1 og 4—6.
Lørdag til Kl. 7.
Søn- og Helligdage fra Kl. 8—11.

Fremstillingen af Flaske-Fløde

er nu begyndt, og Varerne anbefales saavel til Forhandlere som til Forbrugere. Fløden sælges i baade 1/4 l og 1/8 l.

Allinge-Sandvig.

— Det bekendtgøres herved, at Snekastningslisterne, gældende for Tiden 1. Decbr. 1930 til 30. Nov. 1931, er fremlagt til Eftersyn i Tiden 1. Okt. til 7. Okt. d. A., og at eventuelle Indsigelser maa finde Sted inden 15. n. M. Listerne for 1. og 2. Kreds er fremlagt paa Allinge Raadhus, for 3. og 4. paa Sandvig Raadhus.

P. R. V.
M. Bloch.

Al Slagtning

udføres billigt.
Bue, Svejbjerg, Olsker.
To Heste, 10 Kv. 4 Tm., samt en Mælkevogn — er til Salg eller Bytte samme Sted.

En Pige

samt en Karl kan faa Plads 1ste November paa
Kaggaard, Rutsker.

En Pige

søges til 1. November.
Hullegaard, Olsker.

Ekstra fine Spise-Kartofler, Samsø-Kartofler, vokset paa sandet Muldjord, er til Salg, nu ved Optagningen, for 6 Øre pr. kg.

V. Sørensen, Borrelyng.

Koge-Chokolader,

nyt Mærke, velmagende og kraftig, fuldvægtig, Halvkilo Pakker 110 Øre.
J. B. Larsen.

Overretssagfører
Jac. Jensen.
Inkassationer, Ejendomshandler. Dokumentskrivning, Dødsbobehandling m. v.
Kontor i Allinge:
(Bogtrykker Gornitzkas Ejendom).
Træffes personlig hver Fredag Form.

Olsker

Al Sandhentning fra Kommunens Forstrand forbydes udensofgns Beboere.
Sogneraadet.

Huggede og polerede Gravmonumenter i Bornholms smukkeste Sten til Polering. Er altid paa Lager til rimelige Priser.
Forlang Tilbud.

Se min Monument-Udstilling, Havnegade, Allinge.

Borrelyngens Granitværk.
V. Sørensen.

Summistøvler.

Stort Udvalg. — Billige Priser.
C. Larsens Skotojlsforretning, All.

Biler

udlejes. 4—5 og 12—14 Pers. nye Vogne. Billige Priser.

Lastkørsel udføres.
E. Hansen, Tein. — Tlf. Rø 57 x.

Gruppe-, Industri-, Portræt-, Interieur-, Sports-, Illustrations-, Heste- og Kreatur-Fotografering udføres overalt paa Bornholm uden ekstra Vederlag for Befordring.

Kaare Rasmussen.
Tlf. Rønne 526.

Forstørrelser efter gamle Billeder udføres paa egen Forstørrelsesanstalt.

Biografen.

Søndag Aften Kl. 8

Det tabte Danmark.

Naturbilleder fra Vesindien.

Hævnens Time.

Skuespil i 6 Akter.

Yngre Medhjælper,

som vil deltage i Malkning, søges til 1. Novbr. paa Vævergaard pr. Tein.

Lukket 5 Pers. Bil

udlejes. Tlf. All. 8y kan benyttes.
Villy Jensen, Tein.

Al Lastkørsel udføres

samt Svin til Slagteriet a 75 Øre pr. Stk.

Lukket 12—14 Pers. Bil udlejes.
Tlf. All. 117 y. A. Engell, Tein.

Som Reklame

for NORDBORNHOLM udsender vi i Dag og følgende Fredage i September Maaned ca.

2000 Prøvenumre

til de Familier paa Landet og i Byerne, der endnu ikke har tegnet sig som Abonnenter paa Bladet.

Abonner paa NORDBORNHOLM Averter i NORDBORNHOLM Egnens billigste og mest udbredte Blad.

Bestil Bladet i Dag hos Deres Postbud for Oktober Kvartal, det er kun 1 Kr.

Allinge Teglværk

anbefales.

Mursten, Teglsten, Drænrør.
Tlf. 127.

